

Naar een nieuw sociaal contract

Onderzoekersdag SIG

6 december 2010

Leni Beukema en Ivo Kuijpers

deonder^{UA}Linge

Inhoud

- Baliegroep
- Sociale zekerheid als investering
- Ontvoogde Verhoudingen
 - Analyse
 - Voorstellen
- Blauwdruk of debat

Richard Sennett

- Ik onderzoek dus ik schrijf!
- Schrijven als een laboratorium
- Als een werkplaats voor het denken

- En.. debatteer intern en extern

Baliegroep

- Gespreksgroep ontstaan in De Balie Amsterdam
- Samenstelling: opinieleiders uit de Polder en daarbuiten
- Ambitie: gezamenlijk zoeken naar perspectieven voor de trage vragen over arbeid

Sociale zekerheid als investering

- Manifest: pleidooi voor paradigmawisseling sociale zekerheid
- Sociale zekerheid moet aansluiten bij het risicoprofiel van de 21ste eeuw
- Kernfunctie: ondersteunen en bevorderen duurzame arbeidsparticipatie

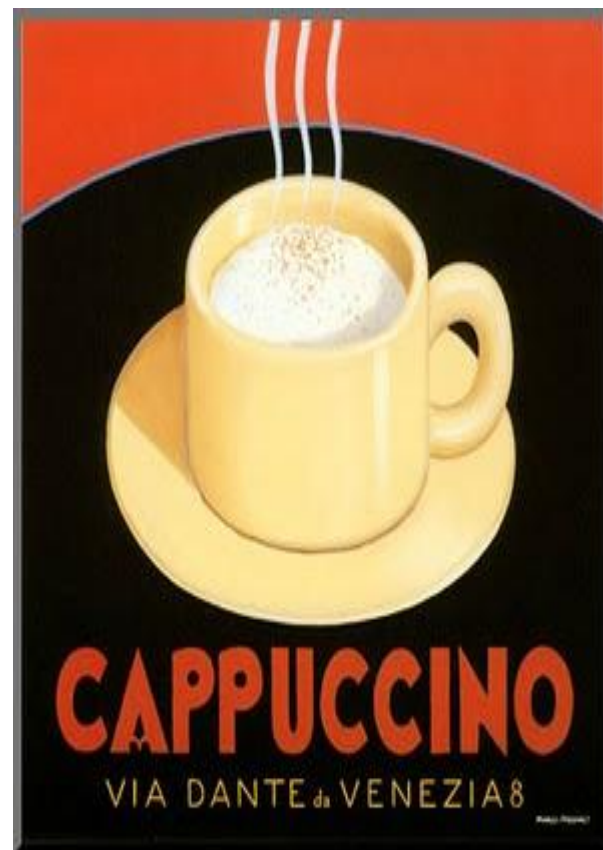
Sociale zekerheid als investering

- Uitgangspunten
 - aansluiten bij de kracht van mensen
 - ‘ambassadeurs van het zelfdoen’
- Hoe: verbinden van beschermen en investeren in mensen.

Sociale zekerheid als investering

- Verschuiving van verantwoordelijkheden.
- Voor alle burgers:
 - inkomensverzekering
 - investeringsregeling
- Sectorale aanvulling
- Individueel sparen

Sociale zekerheid als investering

- “Brede steun voor sociaal manifest” Zo kopte de Volkskrant: Politiek, vakbeweging en werkgevers hebben enthousiast gereageerd op het sociaal manifest dat SER-voorzitter Wijffels en anderen vrijdag in de Volkskrant publiceerden.
- Veel debat maar ook veel vragen. Vervolg in een nieuw Manifest Ontvoogde Verhoudingen

Ontvoogde Verhoudingen

1. Verbreding (terrein van arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen)
2. Verdieping (ook vertaling naar praktijken; doorontwikkeling van instituties)
3. Voorstellen zijn ontwikkelingslijnen

Differentiatie van werkenden neemt toe

- Arbeidsmarkt 2010: een bonte stoet
- Meerderheid werknemers vast, maar is toch minder vast:
 - gemiddelde duur daalt licht
 - interne mobiliteit (projecten) stijgt
 - crisis treft ook vaste contracten
- groeiend deel flexibel: gedetacheerden, uitzendkrachten, payrollers, ZZP-ers

Differentiatie van werkkenden neemt toe

- Het nieuwe werken
- Toename thuis werken
- Grens privé- werk vervaagt
- Werknemers met vast contract gedragen zich meer als zelfstandigen
- Nieuwe eisen aan management: sturen op output

Segmentering neemt niet af

- Tussen gewaardeerde werkenden en degenen op de precaire arbeidsmarkt
- Tussen werkenden en degenen die stap naar arbeidsmarkt niet zelfstandig kunnen zetten

Horizontalisering relaties

- Groter belang van vakmanschap, kennis en scholing
- Meer aandacht voor persoonlijke competenties (m.n. in dienstverlening)
- Meer autonomie van werkenden
- Groter beroep op vermogen van mensen actief hun levensloop vorm te geven

Horizontalisering relaties

- Werk wordt naast productieplek meer leer- en ontwikkelplek
- Slim en op mensen betrokken management vereist
- Maatwerk, ontwikkeling en zeggenschap in werk en organisatie

Oude en nieuwe risico's

- Relatierisico's
- Competentierisico's
- Autonomierisico's

Sommige groepen extra kwetsbaar
(schooluitvallers, gehandicapten,
mensen langdurig zonder werk)

Naar een nieuwe arbeidsverhouding

Ontvoogding van de werknemer

- De individuele arbeidsrelatie staat centraal
- Het collectieve contract ondersteunt
- Nieuwe vormen van ondersteuning en solidariteit

Naar een nieuwe arbeidsverhouding

- Zelfdoen is niet alles alleen moeten doen. Collectiviteiten zijn nodig en belangrijk
- Bestaande arrangementen omvormen (rechten moeten meeneembaar zijn)
- Actieve ondersteuning van outsiders: bestaande schotten weghalen

Naar een nieuwe verhouding burger - overheid

- Mensen vullen zelf actief werkzaam leven in, overheid waarborgt bestaanszekerheid
- Basisvoorzieningen op niveau individu
 - inkomensregeling
 - investeringsregeling
 - Schakelvoorziening in combinatie met onderwijsrechten

Nieuw sociaal contract

- Nieuwe verhouding burger-arbeidsorganisaties - overheid
- Herijking sociale zekerheid
 - Wat moet collectief en wat individueel
 - Rol collectiviteiten (van wie en voor wie)
 - Welke risico's moeten verzekerd worden
- Burgerpolis
- Gevolgen voor de institutionele partijen:
 - ?

Extern debat gestart

- in kranten en tijdschriften
- binnen instituties van arbeidsverhoudingen (SER, Unie, FNV, CNV)
- betrokkenen sociale zekerheid
- aan onderhandelingstafels
- politiek
- etc.

Intern debat gaat door

- Twee thema's:
 - Nieuwe collectiviteiten
 - Werken en leren
- Naar een nieuw sociaal contract